MARKELO; HERIKERBERG

ROUTE 9 km

De Herikerberg is een stuwwal die in de voorlaatste ijstijd gevormd werd. Op de prehistorische mens oefende deze ‘berg’ een grote aantrekkingskracht uit; daarvan getuigen de grafheuvels in het gebied. De bossen waar je doorheen wandelt, herbergen een schat aan sporen uit het verleden.

Landschapsroutes gemaakt door Landschap Overijssel i.s.m. ANWB, LandschappenNL, RUG Kenniscentrum Landschap en routevrijwilliger Harry van Blijswijk

2023

Landschap Overijssel

Markelo; Herikerberg

Landschap Overijssel

Markelo; Herikerberg

Hoe kom ik bij het startpunt?

Parkeerplaats, Herikerweg 1, 7475 TS Markelo Startpunt: infobord De Whee; wandelnetwerk U31, GPS: 52.237210, 6.557599

U07 Wandelkeuzepunt U07
(begin op onbekende route)
180 m

U07 Wandelkeuzepunt U07
180 m

1 Herikerberg
250 m

2 Es
500 m

U24 Wandelkeuzepunt U24
800 m

Ga linksaf (paarse route) bij wandelknooppunt U23
2 km

U23 Wandelkeuzepunt U23
2 km

Verlaat de oranje-paarse route en sla eerste bospad rechtsaf
2,3 km

Bij eerste T-splitsing RA, bij tweede T-splitsing LA
2,5 km

Bij viersprong rechtsaf. Loop rechts langs de rand van de leemkuil even verderop.
2,8 km

3 Leemkuilen
3 km

Op driesprong linksaf richting VVV.. Daarna eerste pad weer linksaf, de oranje-blauwe route (weer richting VVV)
3 km

Loop de oranje route verder tot aan de kruising met een breed zandpad. Verlaat daar de oranje route en ga linksaf in zuid-westelijke richting
3,3 km

Bij kruising brede pad vervolgen, je bent weer op de oranje-gele route.
3,7 km

4 Leemtreintje
4,3 km

5 Tichelweg
4,4 km

Tichelwerk Rohaan
4,4 km

6 Museum Tichelwaark
4,5 km

U28 Wandelkeuzepunt U28
4,7 km

7 Grafheuvels
4,8 km

De weg lijkt rechtdoor te gaan, maar houd hier rechts aan (schuin zuid-oostelijk). Aan het einde van de weg linksaf, blauw-oranje route noordwaarts
4,9 km

> ontdek meer op de volgende pagina

Vervolg route

Je loopt nu op de oranje-paarse route. Ga het tweede pad rechtsaf (het eerste pad is rommelig aan het begin en is afgesloten met wat boomstammetjes.op de grond)

5,9 km

8 Karrenspoor

5,9 km

Het pad loopt noordelijk langs camping Montebello. Loop door tot het pad bij een vakantiehuisje eindigt en ga daar RA in zuidelijke richting naar Camping Montebello. Ga daar LA in oostenlijke richting.

6,3 km

Camping Montebello

6,5 km

9 Galgenberg

6,7 km

10 Belvedère

6,7 km

RA naar de Belvedère. De moeite van het bekijken waard

7 km

Na het huis aan de linkerkant gaat de route RA richting N753. Er is een doorsteek mogelijk om deze weg te mijden: neem direct 1e bospad links in oostelijke richting, Aan het einde schuin LA dalen over mountainbikepad, RA het voetpad op.

7,3 km

Einde van de route

Markelo; Herikerberg

9 km

1

Herikerberg

IJstijd

Direct aan het begin van de route maak je een klim omhoog, de Herikerberg op. Dit is de meest oostelijke van de vijf Markelose heuvels, die in de voorlaatste ijstijd zo'n 150.00 jaar geleden, zijn gevormd. IJskappen in Scandinavië en Schotland breidden zich langzaam uit en drongen ons land binnen.

Stuwwallen

Het dikke ijspakket, dat onder meer grote keien, grind en klei met zich mee sleurde, schoof als een bulldozer de pakketten zand die er al lagen voor zich uit. Hierdoor ontstonden enorme bulten: de stuwwallen.

2

Es

Ontstaan van essen

Het stuk open land rechts van het pad is een es; een aaneengesloten oud landbouwgebied dat van oudsher in gebruik is bij verschillende boeren. Meestal liggen essen op de plek waar de grondwaterstand het gunstigst i. Vaak zijn dat de hogere delen in het landschap.

Flank stuwwal

Deze es is aangelegd op de flank van de stuwwal. De aanleg van essen begon in de middeleeuwen. Ze werden gebruikt voor de verbouw van akkerbouwproducten zoals granen. In de loop der tijd werden essen vaak verdeeld in kleinere percelen.

Grootschalige indruk

Maar doordat op veel essen heggen of houtwallen ontbreken, bieden ze ondanks het versnipperde bezit een grootschalige indruk.

3

Leemkuilen

Leemkuilen

De diepe kuil die je links van het pad ziet, is een leemkuil. Verderop in het bos zijn er nog meer. Leem wordt al eeuwenlang als bouwmateriaal gebruikt. Op de Herikerberg begon men halverwege de negentiende eeuw met de leemafgravingen.

Bakstenen

Leem werd onder meer gebruikt voor de fabricage van bakstenen. Na afgraving van het leem bleven de leemkuilen vaak onbenut achter. In de kuilen ontwikkelde zich in de loop van de tijd een rijke natuur met bijzondere flora en fauna.

4

Leemtreintje

Leemtreintje

In de omgeving van de Herikerberg werd vroeger leem gedolven voor steenbakkerijen. Dit soort smalspoortreintjes gebruikte men voor het vervoer van leem naar de leemfabriek. In museum Leemspoor in Rijssen aan de voet van de Rijsserberg, vind je meer treintjes en informatie.

http://www.leemspoor.nl
(http://www.leemspoor.nl)

5

Tichelweg

Tichelweg

Ook de Tichelweg herinnert aan de eens zo bloeiende industrie van steenfabrieken en pannenbakkerijen, die uit de leemafgravingen voortkwam. ‘Tichel’ is een oude benaming voor baksteen.

Tichelwerk Rohaan

Aan de Tichelweg in Markelo is een plek gecreëerd voor museum 'Steendrogerij', een theeschenkerij en een landwinkel. De droogschuur is ontwikkeld tot een zinvolle werkplek voor mensen met een verstandelijke beperking. Hier vinden activiteiten plaats die bijdragen aan de ontwikkeling en welzijn van mensen met een beperking.

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10 tot 16 uur

https://www.tichelwaarkrohaan.nl/
(Tichelwerk & Theeschenkerij)

6

Museum Tichelwaark

Museum Tichelwaark

Op de plek waar vroeger een dakpannenfabriek stond is nu museum Tichelwaark gevestigd. Het museum stelt allerlei soorten tegels en keramiek tentoon waarbij het proces van stenen bakken wordt uitgelegd.

https://www.tichelwaarkrohaan.nl/
(Tichelwerk)

7

Grafheuvels

Grafheuvels bij de Tichelwel

Stuwwallen waren voor de prehistorisch mens geliefde woonplekken. Daarvan getuigen ook de grafheuvels die je rond het bospad ziet liggen. Het zijn heuvels die zijn opgeworpen boven een of meerdere graven. Grafheuvels behoren tot de oudste cultuurhistorische landschapselementen van ons land.

5000 jaar oud

De oudste zijn zo'n 5000 jaar oud. De overledene kreeg vaak grafgiften mee, zoals aardewerk, een wapen of een sieraad. Hier op het landgoed Weldam kwam in de negentiende eeuw uit een van de grafheuvels een klein bronzen zwaard tevoorschijn, uit omstreeks 1500 voor Christus.

8

Karrenspoor

Karrenspoor

De Herikerberg was door zijn hoge ligging al in de middeleeuwen relatief beter begaanbaar dan de lagere drassige gronden elders. Het zandpad is een overblijfsel van een eeuwenoud karrenspoor.

Brede tunnel

Doordat de karren in de onverharde grond vaak moesten zoeken naar het best begaanbare tracé, ontstond in de loop van de tijd een brede bundel van sporen. Al wandelend kun je dat vaak niet zien, maar op luchtfoto's tekent zich de uitwaaierende bundel van karrensporen nog duidelijk af.

Camping Montebello

Op het hoogste punt in Markelo ligt 'Montebello'. Alleen geopend tijdens het kampeerseizoen.

https://www.montebello.nl/ (Camping Montebello)

9

Galgenberg

Galgenberg

De stuwwal van de Herikerberg diende de mens op verschillende manieren: als aantrekkelijke vestigingsplaats, als begraafplaats en als belangrijke verkeersroute. Nog een vierde functie was terechtstelling: de berg was een uitgelezen plek om het vonnis van ter doodveroordeelden te voltrekken

Drie galgen

Boven op de Herikerberg stonden vroeger drie galgen. Na de terechtstelling bleven de lijken vaak nog wekenlang hangen, als afschrikwekkend voorbeeld voor passanten. Daarna werden ze ter plekke begraven.

Beenderen

Na 1800 zijn de galgen opgeruimd. Later werden tijdens bouwwerkzaamheden bij toeval nog menselijke beenderen van gehangenen gevonden.

10

Belvedère

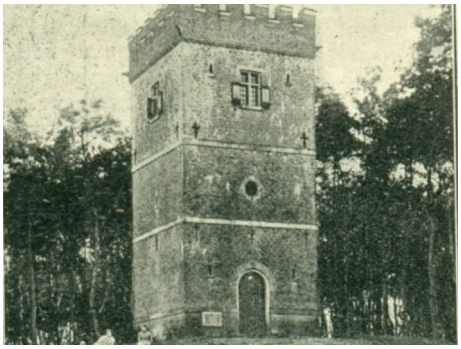

Uitzichtpunt

De stenen toren op het hoogste punt van de Herikerberg werd in 1890 gebouwd. Graaf Bentinck, de toenmalige eigenaar van het landgoed Weldam, wilde een uitkijktoren bouwen op het hoogste punt van zijn terrein, de Herikerberg.

Landmeetkunde

Omdat de Herikerberg in die tijd al een zogenoemd driehoekspunt in het Rijksdriehoekstelsel was, werd besloten de toren niet alleen een functie als uitzichttoren te geven, maar ook te gebruiken voor de landmeetkundige werkzaamheden van de Dienst Rijksdriehoekmeting.

Belvedère

Later kreeg de toren de naam Belvedère. Een belvedère is een (kunstmatige) verhoging in het landschap, van waaruit men een mooi uitzicht heeft op de omgeving.